

JUNGTINIO ATVIROS PRIEIGOS CENTRO TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Jungtinio atviros prieigos centro taisyklės (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis Atviros prieigos centro valdymo reglamentu (toliau – Reglamentas). Šios taisyklės apibrėžia Atviros prieigos centro (toliau – APC) valdymą, išteklių naudojimo tvarką ir technines sąlygas, APC išteklių naudojimo laiko santykį, nuostatas dėl APC paslaugų kainodaros formavimo ir lėšų, gautų už APC paslaugų teikimą, kaupimą ir investavimą, taip pat nuostatas dėl APC valdymo ir priežiūros, konfidencialumo įsipareigojimų, ginčų nagrinėjimo tvarką ir bendradarbiavimo tarp skirtingų juridinių asmenų, susijungusių į APC, pagrindus.
2. Taisyklėse vartojamos sąvokos:
 - MTEP infrastruktūra** (mokslo tiriamoji ir studijų infrastruktūra) – fiziniai objektai (mokslinių tyrimų centrai, laboratorijos ir pan.), instrumentinės priemonės, kitų materialijų bei virtualiųjų išteklių ir su jais susijusių paslaugų visuma, būtina šiuolaikiniams fundamentiniams ir taikomiesiems tyrimams vykdyti.
 - MTEP ištekliai** – MTEP infrastruktūra, su šia infrastruktūra dirbantys mokslininkai ir kiti tyrėjai, infrastruktūrą aptarnaujantis personalas, vykdamas infrastruktūros eksploataciją, priežiūrą ir plėtrą, ir infrastruktūros darbo laikas.
 - APC** – atvirai prieinamų MTEP išteklių pagrindu funkcionuojantis organizacinis darinys, teikiantis paslaugas, reikalingas moksliniam tyrimui ir (ar) eksperimentui atlikti.
 - APC ištekliai** – atvirai prieinami MTEP ištekliai (įskaitant Europos Sąjungos struktūrinių fondų (toliau – ES SF) ir kitų šaltinių lėšomis įsigytą MTEP infrastruktūrą) pagal Reglamente ir APC veiklos taisyklėse apibrėžtas sąlygas.
 - APC išteklių valdytojas** – mokslo ir studijų institucija arba kitas viešojo arba privataus sektoriaus subjektas, valdantis atvirai prieinamus MTEP išteklius ir koordinuojantis bei administruojantis šių išteklių naudojimą ir paslaugų šių išteklių vartotojams teikimą.
 - APC koordinatorius** – juridinis asmuo, koordinuojantis APC veiklą (Baltijos pažangiųjų technologijų institutas).
 - Atviros prieigos paslaugos** – APC išteklių arba konkretaus tarp APC išteklių valdytojo ir APC vartotojo sutarto rezultato pateikimas (naudojant APC išteklius) APC vartotojui Reglamente ir APC veiklos taisyklių nustatyta tvarka (toliau – APC paslaugos).
 - APC išteklių vartotojas** – fizinis arba juridinis asmuo, kurio pateikta paraiška naudotis APC paslaugomis APC išteklių valdytojo buvo patvirtinta ir kuriam suteikta teisė naudotis APC paslaugomis Reglamente nustatyta tvarka (toliau – APC vartotojas). APC vartotojai skirstomi į dvi kategorijas:
 - a) Vidaus vartotojai – APC išteklių valdytojo darbuotojai arba jo įgaliojimu veikiantys asmenys.
 - b) Išorės vartotojai – fiziniai ir juridiniai asmenys, nelaikytini vidaus vartotojais.
3. MTEP infrastruktūra, įgyta vykdant MTEP infrastruktūros kūrimo arba atnaujinimo projektus, finansuojamus ES SF arba Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis, turi būti atvirai prieinama visiems suinteresuotiems fiziniams ir juridiniams asmenims pagal Reglamente ir Taisyklėse nustatytus reikalavimus, išskyrus kituose teisės aktuose nustatytus atvejus.
4. Sklandžią APC veiklą ir nepertraukiamą APC išteklių ir su jais susijusių paslaugų prieinamumą APC vartotojams užtikrina APC išteklių valdytojai. Bendrą APC veiklos apskaitą užtikrina APC koordinatorius.

II. APC VEIKLOS VALDYMAS, KOORDINAVIMAS IR PRIEŽIŪRA

5. APC koordinatorius bendrųjų APC klausimų sprendimui sudaro APC išteklių valdymo grupę, kurią sudaro kiekvieno APC išteklių valdytojo atstovai.

6. APC išteklių valdymo grupė priima sprendimus dėl APC rinkodaros ir viešinimo, naujų APC išteklių valdytojų prisijungimo prie APC, šių Taisyklių pakeitimų.
7. APC išteklių valdymo grupė taip pat nagrinėja pretenzijas, pateiktas APC išteklių valdytojui(-ams) dėl kilusių ginčų, susijusių su APC paslaugų teikimu, intelektinės nuosavybės apsaugos pažeidimais ar kitokiais pagrindais, tiesiogiai susijusiais su APC. APC išteklių valdymo grupė taip pat gali būti pasitelkiama pateiktoms paraiškoms dėl atviros prieigos prie APC suteikimo nagrinėti.
8. APC veiklos pusmetines ir metines ataskaitas, pagal APC išteklių valdytojų (jų atstovų APC išteklių valdymo grupėje) pateiktus duomenis rengia APC koordinatorius.
9. APC išteklių valdytojai tvirtina APC išteklių ir teikiamų paslaugų, kurių naudojimą ir teikimą reglamentuoja Taisyklės, sąrašą ir pateikia jį APC koordinatoriui.
10. APC išteklių valdytojai APC išteklių ir teikiamų paslaugų sąrašė išskiria atvirai prieinamą MTEP infrastruktūrą ir kitus APC išteklius, kuriais APC vartotojai gali naudotis patys ir kurių naudojimas galimas tik dalyvaujant APC išteklių valdytojo personalui, atsakingam už atitinkamų APC išteklių priežiūrą.
11. APC išteklių valdytojų kontaktiniai duomenys, APC koordinatoriaus kontaktiniai duomenys, Taisyklės, APC išteklių ir teikiamų paslaugų sąrašas, APC veiklos pusmetinės ataskaitos ir jų vertinimai, MITA apibendrintos išvados dėl APC veiklos veiksmingumo ir kita su APC susijusi, APC vartotojui galinti būti naudinga informacija skelbiama APC interneto tinklalapyje ir MITA interneto tinklalapyje, ten pat nurodomas APC išteklių naudojimo tvarkaraštis. APC koordinatorius užtikrina informacijos pateikimą, nemokamą prieigą prie informacijos, nesudėtingą jos paiešką, atnaujinimą ir pateikimą MITA.
12. APC koordinatorius tvarko APC veiklos apskaitą ir iki kiekvienų metų liepos 10 dienos (už laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 dienos iki birželio 30 dienos) ir sausio 10 dienos (už laikotarpį nuo ataskaitinių metų sausio 1 dienos iki gruodžio 31 dienos) pateikia MITA ataskaitą pagal Atviros prieigos centro valdymo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011-11-10 įsakymu Nr. V-2117, priede pateikiamą formą.
13. MITA, pasitelkusi savo, Lietuvos mokslo tarybos ir/arba kitus ekspertus, per 30 darbo dienų nuo ataskaitų gavimo dienos įvertina jas ir teikia Švietimo ir mokslo ministerijai apibendrintas išvadas dėl APC veiklos veiksmingumo ir siūlymų dėl veiksmingumo didinimo. MITA užtikrina ataskaitų ir išvadų viešą prieinamumą.
14. Remdamasis gautomis MITA išvadomis apie APC veiklos veiksmingumą, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras gali inicijuoti atitinkamam APC valdytojui(-ams) skiriamo bazinio APC veiklos užtikrinimo finansavimo lėšų skyrimą ar peržiūrėti skiriamas lėšas.

III. APC PASLAUGŲ TEIKIMO TVARKA IR TECHNINĖS SĄLYGOS

15. APC paslaugos teikiamos vadovaujantis paraiškų teikimo laiko eiliškumo, lygiateisiškumo, skaidrumo, atvirumo ir veiksmingumo principais.
16. Atvira prieiga prie APC visiems suinteresuotiems fiziniams ir juridiniams asmenims gali būti suteikiama vidaus ir išorės vartotojams pagal pateiktą paraišką APC išteklių valdytojui. Paraiška gali būti pateikta per APC interneto svetainę, el.paštu, paštu ar tiesiogiai.
17. Paraiška gali būti įtraukiama į bendrąją naudojimo APC eilę arba prioritetinę eilę Taisyklėse nustatyta tvarka. Prioritetinė eilė gali būti suteikiama, APC išteklių valdytojo atstovui įvertinus APC išteklių apkrovimą, užsakymo skubą, apimtį ir reikalingus išteklius bei paraiškos teikėjo statusą.
18. APC išteklių valdytojas per 5 darbo dienas nuo paraiškos gavimo dienos:
 - 18.1. įvertina galimybę mokslinio tyrimo ir (ar) eksperimento keliamus uždavinius įvykdyti APC ištekliais;
 - 18.2. įvertina paraišką pateikusių fizinio asmens arba juridinio asmens darbuotojų arba jo įgaliojimu veikiančių asmenų, kuriems bus teikiamos APC paslaugos, mokslinės kompetencijos pakankumą, techninį pasirengimą naudotis APC ištekliais;
 - 18.3. įvertina paraišką pateikusių fizinio arba juridinio asmens atitiktį kitiems Taisyklėse nustatytiems reikalavimams APC vartotojams;

- 18.4. atsižvelgdamas į paraišką pateikusių fizinio asmens arba juridinio asmens darbuotojų arba jo įgaliojimu veikiančių asmenų, kuriems bus teikiamos APC paslaugos, kvalifikacijos lygį naudotis APC ištekliais bei paraiškos pobūdį, priima vieną iš keturių sprendimų dėl APC paslaugų teikimo:
 - 18.4.1. paraiška tenkinama – leidžiama naudotis APC ištekliais pačiam vartotojui (APC išteklių valdytojas turi teisę stebėti vykdomus tyrimus, nepažeisdamas VII skyriaus nuostatų);
 - 18.4.2. paraiška tenkinama su sąlyga – APC išteklių valdytojas vartotojui teikia mokslinio tyrimo ir (ar) eksperimento paslaugą, remdamasis vartotojo pateiktais duomenimis apie norimą atlikti mokslinį tyrimą ir (ar) eksperimentą (vartotojas turi teisę stebėti mokslinius tyrimus ir (ar) eksperimentus arba dalyvauti juose pagal savo kvalifikacijos lygį);
 - 18.4.3. paraiška netenkinama – APC paslaugos neteikiamos;
 - 18.4.4. paraiška atidedama – paraišką pateikęs fizinis arba juridinis asmuo turi pateikti papildomos mokslinį tyrimą ir (ar) eksperimentą pagrindžiančios arba kitokios Taisyklėse nustatytos informacijos.
19. APC išteklių valdytojas pareiškėjams per 3 darbo dienas po paraiškos įvertinimo dienos turi pateikti atsakymą raštu ir/ar elektroniniu paštu apie priimtą sprendimą. Priėmus vieną iš Reglamento 18.4.1–18.4.4 punktuose esamų sprendimų, nurodomi argumentai dėl tokio sprendimo priėmimo.
20. Mokslinių tyrimų ir (ar) eksperimentų, kurių vykdymo eiga ir (arba) rezultatai gali kelti grėsmę valstybei, visuomenei, atskiriems individams ir (arba) aplinkai, gali būti apriboti ar uždrausti atlikti naudojantis APC ištekliais.

IV. APC IŠTEKLIŲ NAUDOJIMO LAIKO SANTYKIS TARP SKIRTINGŲ SUBJEKTŲ

21. APC išteklių valdytojas užtikrina, kad prireikus išorės vartotojams būtų suteikiama ne mažiau kaip 30 procentų viso APC darbo laiko.
22. Visiems APC vartotojams atvira prieiga prie APC išteklių arba paslaugos jų prašomam moksliniam tyrimui, eksperimentui ar matavimui atlikti būtinam laikui suteikiamos Taisyklių nustatyta tvarka. Išorės vartotojams atvira prieiga suteikiama pagal gautą paraišką ir/arba pagal APC išteklių valdytojo(-ų) ir išorės vartotojo pasirašytą nustatytos formos sutartį.
23. APC paslaugos teikiamos prioriteto tvarka tuo atveju, kai paklausa viršija išorės vartotojams skiriamų APC išteklių ir su jais susijusių paslaugų kvotą, numatytą šiose Taisyklėse, nepažeidžiant Europos Sąjungos struktūrinės paramos taisyklių. Prioritetas taikomas mažoms ir vidutinėms įmonėms pasirašiusiomis ilgalaikėmis tikslines bendradarbiavimo sutartis bei naujai įsikūrusioms (per pastaruosius 12 mėnesių iki paraiškos pateikimo datos) mažoms ir vidutinėms įmonėms, vykdančioms MTEP veiklą.
24. Siekdamas ugdyti naujus APC vartotojus (t. y. studentus, stažuotojus ir pan.) ir didinti jų skaičių, APC išteklių valdytojas gali suteikti nemokamus 1-4 bandomuosius tyrimus.
25. Siekdamas paskatinti naujai įsikūrusias (per pastaruosius 12 mėnesių iki paraiškos pateikimo datos) mažas ir vidutines įmones, vykdančias MTEP veiklą, naudotis APC teikiamomis paslaugomis, APC išteklių valdytojas APC paslaugų sąraše nustato prietaiso naudojimosi įkainius, taikant lengvatines sąlygas. APC paslaugos, teikiamos lengvatinėmis sąlygomis, neturi pažeisti Europos Sąjungos teisės nuostatų dėl valstybės pagalbos ir Europos Sąjungos struktūrinės paramos naudojimo taisyklių.

V. APC PASLAUGŲ KAINODAROS FORMAVIMAS

26. Dalį arba visas APC sąnaudas APC išteklių valdytojas gali padengti nustatydamas atitinkamą APC paslaugų teikimo kainą.
27. APC paslaugų kainodara nustatoma remiantis APC sąnaudų kompensavimo principu.

28. APC išteklių valdytojas, formuodamas APC kainodarą gali įrašyti į teikiamų APC paslaugų kainą šias APC sąnaudas:
 - 28.1. personalo, atliekančio mokslinio tyrimo paslaugas, darbo užmokestį ir su juo susijusias išlaidas (įmokos Sodrai, garantinis fondas);
 - 28.2. konkrečiam moksliniam tyrimui ir (ar) eksperimentui sunaudotų medžiagų, reagentų, įrangos, licencijų ir kitų priemonių išlaidas;
 - 28.3. kitų paslaugų, kurios reikalingos atliekamam tyrimui ir perkamos atskirai, kaina;
 - 28.4. tyrimo slaptumo ir konfidencialumo užtikrinimo išlaidos;
 - 28.5. administravimo (finansų ir apskaitos, valdymo, rinkodaros) išlaidos;
 - 28.6. APC išteklių draudimo išlaidos;
 - 28.7. atlikto mokslinio tyrimo ir (ar) eksperimento viešinimo (esant poreikiui) išlaidas;
 - 28.8. komunalinių paslaugų išlaidas;
 - 28.9. personalo kvalifikacijos kėlimo išlaidas;
 - 28.10. MTEP ir kitos infrastruktūros susidėvėjimo ir metrologinės patikros sąnaudas;
 - 28.11. kitas išlaidas, priskiriamas konkrečiam projektui, ir (arba) kitas išlaidas, susijusias su APC funkcionavimu, kurių neįmanoma tiesiogiai priskirti projektui.
29. APC paslaugų kainos apskaičiuojamos kiekvienos paraiškos atveju atskirai, įvertinus 28 p. nurodytas sąnaudas reikalingas konkrečiam tyrimui. APC paslaugų kainos skelbiamos viešai. APC paslaugų kaina peržiūrima atsižvelgiant į pasikeitusias ekonomines aplinkybes.

VI. LĖŠŲ, GAUTŲ UŽ APC PASLAUGŲ TEIKIMĄ, KAUPIMAS IR INVESTAVIMAS

30. Lėšos, gautos teikiant APC paslaugas, gali būti naudojamos APC veiklai užtikrinti (atvirai prieinamai MTEP ir kitai infrastruktūrai atnaujinti, plėtoti, medžiagoms ir priemonėms, būtinoms APC veiklai, įgyti, personalo, vykdančio atvirai prieinamos MTEP ir kitos infrastruktūros bei kitų išteklių priežiūrą, eksploataciją ir plėtrą, kvalifikacijai kelti, atlyginimams bei kitoms išlaidoms, tiesiogiai susijusioms su APC veiklos užtikrinimu). APC veiklai administruoti (28.5 punkto veikloms) gali būti naudojama ne daugiau kaip 10 procentų gaunamų lėšų.
31. Planuodamas lėšas APC ištekliams, APC išteklių draudimui, naudojimui, atnaujinimui bei plėtrai, APC išteklių valdytojas turi didinti APC veiklos veiksmingumą.
32. Veiksmingai veikiančiu APC laikomas:
 - 32.1. APC, kuris lėšomis, gautomis teikiant APC paslaugas, gali padengti ne mažiau kaip 80 procentų APC išlaikyti per metus reikalingų sąnaudų;
 - 32.2. ir/arba APC, kurio laboratorinė ir kita įranga, teikiant APC paslaugas, apkraunama ne mažiau kaip 80 procentų nuo viso galimo įrangos apkrovimo laiko per metus;
 - 32.3. ir/arba APC, kurį MITA, įvertinusi pusmetines ataskaitas, vadovaudamasi 40 punkto nuostatomis, savo išvadose, teikiamose Švietimo ir mokslo ministerijai, pripažįsta veiksmingai veikiančiu.

VII. ĮSIPAREIGOJIMAI DĖL KONFIDENCIALUMO IR INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS APSAUGOS

33. APC išteklių valdytojas privalo užtikrinti kiekvieno mokslinio tyrimo ir (ar) eksperimento, atlikto naudojantis APC ištekliais ir (ar) APC paslaugomis, rezultatų konfidencialumą visais atvejais. Išlygos gali būti numatytos APC išteklių valdytojo ir APC išorės vartotojo susitarimu ar APC išorės vartotojo ir APC išteklių valdytojo sutartyje.
34. Už APC paslaugų teikimą negali būti reikalaujama teisių į intelektinės veiklos rezultatus priklausomybės, nebent APC išteklių valdytojo ir APC išorės vartotojo sutartyje numatyta kitaip.

VIII. GINČŲ NAGRINĖJIMAS

35. Kilus ginčui dėl APC išteklių naudojimo ar paslaugų teikimo, intelektinės nuosavybės apsaugos pažeidimų ar dėl kitokių klausimų, tiesiogiai susijusių su APC, suinteresuoti asmenys gali pateikti raštišką pretenziją konkrečiam APC išteklių valdytojui arba APC koordinatoriui.
 36. Nepavykus išspręsti ginčo ar nesutinkant su APC išteklių priežiūros grupės sprendimu, suinteresuoti asmenys turi teisę kreiptis į MITA.
 37. Nepavykus išspręsti ginčo, suinteresuoti asmenys savo teises gali ginti Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
-